

Snoeien vlak na aanplant, en zo ja, op welke manier?

IPC Groene Ruimte en Tree-O-Logic publiceren resultaten praktijkproef

Drie jaar geleden begon IPC Groene Ruimte samen met Tree-O-Logic een praktijkproef om te onderzoeken of snoei vlak na aanplant zin heeft, en zo ja, op welke manier dit dan het beste kan gebeuren. Beide partijen hebben de praktijkproef afgerond en zijn tot een conclusie gekomen. Trainer boomverzorging Don van Rossen: 'Uit deze praktijkproef bleek dat kwekerijsnoei bij het planten van jonge bomen de meeste voordelen voor de boom oplevert.'

Auteur: Karlijn Raats

In het voorjaar van 2019 werden door IPC Groene Ruimte en Tree-O-Logic 24 zomereiken en 24 gewone platanen op identieke wijze en op dezelfde dag aangeplant voor de praktijkproef. Voorafgaand was bekend dat het aantal proefbomen niet groot genoeg was om een wetenschappelijke conclusie te kunnen trekken, maar wel ruim voldoende om een praktijkproef mee uit te voeren. De bomen waren gesponsord door Boomkwekerij Udenhout, de gietranden, de biologisch afbreekbare juten boombanden en de onbewerkte houten boompalen door Agro de Arend.

Terugkerende discussie

Drie jaar later lichten Kees Flier van Tree-O-Logic en trainer boomverzorging Don van Rossen de resultaten en conclusie van de praktijkproef toe. Van Rossen trapt af:

V.l.n.r.: Don van Rossen, Erik Poelman en Kees Flier

4 min. leestijd

‘Om de paar jaar keert in de vakwereld de discussie terug over het nut van snoeien tijdens aanplant, om de boom sneller te laten aanslaan en de wortelgroei te stimuleren. Sommige vakspecialisten snoeien wel, andere niet. En degenen die wel snoeien, snoeien op verschillende manieren. Ze beweren allemaal dat hun manier de beste is, op basis van opgedane goede ervaringen in de loop van de jaren. De vraag is: wat is nu aantoonbaar het beste?’

De praktijkproef

‘In deze praktijkproef vergeleken we niet-gesnoeide bomen met gesnoeide bomen,’ vertelt Flier. ‘Bij de bomen die we niet snoeiden, is er geen enkele tak van de boom af gehaald. Bij gesnoeide bomen werd gemeten wat het effect was van de snoei op de wortel- en twijgengroei. We pasten drie typen snoei toe. Ten eerste was dat kwekerijsnoei,

waarbij alle takken behalve de doorgaande spil met circa een derde werden ingekort. De tweede methode was het verwijderen van de eindknoppen, waarbij de meeste bladmassa intact bleef. De derde manier was het uitdunnen van de kroon, waarbij circa een derde van de gesteltakken in hun geheel werden verwijderd, en daarmee dus 30 procent van de bladmassa. Bij de vierde groep werd helemaal geen snoei toegepast.’ Volgens Flier werden alle bomen door dezelfde persoon gesnoeid en werden ze als extra check door een observant nagelopen op uniforme snoei. De in totaal 24 zomereiken en 24 gewone platanen waren met naakte wortel geplant, om een duidelijk startpunt van de nulmeting te hebben en om de wortelgroei inzichtelijk te krijgen. De bomen kregen dezelfde uniforme groeiplaats en groeiplaatsomstandigheden, met voldoende doorluchtbaarheid voor wortelgroei.

De bomen kregen dezelfde uniforme groeiplaats en groeiplaatsomstandigheden

ACHTERGROND

Lesmateriaal

Voordat de aangeplante bomen een aantal keren werden verwijderd voor groeiingen, zijn ze door IPC Groene Ruimte gebruikt als lesmateriaal. In de les Planten en keuren van plantmateriaal van de ETW-opleiding moesten de leerlingen de bomen beoordelen. ETW'ers die bijna examen moesten doen, keken naar de verschillende snoeytypen. Ook werd er veel geleerd over het gebruik van plantmaterialen en de hoogte van boompalen. Omdat de praktijkproef goed gedocumenteerd is in de vorm van een eerder opgenomen webinar, maakte deze ook dit jaar deel uit van de lesstof voor de hercertificering van ETW'ers.

Nazorg

De afgelopen drie jaar kregen de bomen allemaal exact dezelfde nazorg in het groeiseizoen, waarin verder niet meer werd gesnoeid. ‘Toen een deel van de bomen volgens plan was gesnoeid, hebben we bij alle bomen op exact dezelfde hoogte de stamomtrek gemeten, tot op de millimeter,’ vertelt Flier. ‘Elke boom kreeg een nummer op de paal.’

De startsituatie van de praktijkproef

Al direct al na het planten in het voorjaar, aan het begin van het groeiseizoen, werd gestart met watergeven. Van Rossen: 'We gaven afhankelijk van het weer water, niet volgens een vast patroon. We namen monsters met een guts, om het vochtgehalte in de bodem te beoordelen; zo konden we zien of de bomen echt water nodig hadden. Zodra dat het geval was, werd aan alle bomen evenveel water gegeven met een literteller. De watergift was telkens tussen de 30 en 40 liter per boom. Ondanks de zeer droge zomers van 2019, 2020 en 2021 en in weerwil van het lokale grondwaterprofiel, hadden we ze op twee na allemaal in leven kunnen houden. In het eerste jaar viel er een zomereik uit waarbij de kroon was uitgedund, in het tweede jaar een zomereik die niet was gesnoeid.'

Meting boven- en ondergrondse groei

Iets minder dan een jaar na de aanplant in februari 2019 groef het praktijkproefteam zestien bomen op, acht zomereiken en acht gewone platanen. Per boomsoort waren er twee bomen waarbij kwekerijsnoei was toegepast, twee bomen waarbij de eindknoppen verwijderd waren, twee bomen waarvan de kroon uitgedund was en twee bomen die niet gesnoeid waren. Hierbij werden bovengronds de scheutlengte en de stamomtrek gemeten en ondergronds de lengtegroei van de wortels. Dit werd herhaald in februari 2020 en in februari 2021.

'De zomereiken waarbij we kwekerijsnoei hadden toegepast, scoorden het beste'

Resultaten

Uit het eindresultaat bleek dat vooral bij de zomereiken kwekerijsnoei succesvol was vanaf het tweede jaar. De praktijkproef liet kleine verschillen zien binnen de groep toegepaste boomsoorten, zomereik en gewone plataan. Over de resultaten bij de zomereiken in het eerste en tweede jaar zegt Van Rossen: 'De zomereiken waarbij kwekerijsnoei was toegepast en waarbij de eindknoppen verwijderd waren, lieten het eerste jaar gemiddeld de minste scheut- en wortellengtegroei zien, vooral de zomereiken waarbij de eindknoppen waren verwijderd.' 'In het tweede jaar lieten de zomereiken met kwekerijsnoei en verwijderde eindknoppen juist een hogere scheut- en wortellengtegroei zien dan de zomereiken die niet waren gesnoeid of alleen waren uitgedund. De zomereiken waarbij we kwekerijsnoei hadden toegepast, scoorden het beste.' Volgens Flier en Van Rossen komt dat waarschijnlijk door de verschillende wijze waarop zomereik en gewone plataan groeien. De zomereik heeft een herhalende groei, met

een eerste scheutgroei in het voorjaar, die wordt afgesloten met een eindknop die nog een tweede maal uitloopt. Een plataan heeft een vrije scheutgroei, die stopt bij bepaalde weersomstandigheden, zoals nachtvorst. Flier: 'Dat die groei zich in het eerste jaar minder liet zien, komt waarschijnlijk doordat de zomereik eerst ondergronds nieuwe haarwortels ontwikkelt. Dat heeft een positief effect op de groei in het tweede groeiseizoen.' Alle platanen lieten gedurende de looptijd eenzelfde groei en ontwikkeling zien, met weinig verschil tussen niet-gesnoeide en gesnoeide platanen.

Conclusie

'Uit deze praktijkproef kunnen we concluderen dat beide boomsoorten de grootste groei lieten zien bij de bomen waarbij kwekerijsnoei was toegepast', aldus Van Rossen. 'Bij de zomereiken vertoonden de bomen waarbij we de eindknoppen hadden verwijderd ook een iets sterkere groei dan de uitgedunde en niet-gesnoeide bomen.'

Flier sluit af: 'De onderzochte aantallen waren zo laag dat de kans op toeval reëel blijft. De enige conclusie die we aan deze praktijkproef kunnen verbinden, is dat met goed plantmateriaal, een goede groeiplaats en de juiste nazorg elke boom aanslaat en gaat groeien. Wel of niet snoeien heeft hier geen invloed op. Wanneer bij de aanplant kwekerijsnoei wordt toegepast op de kroon, zijn de groeiwaarden iets beter dan bij bomen die niet gesnoeid of slechts uitgedund zijn, of waarvan alleen de eindknoppen zijn verwijderd.'

Zomereiken				
Type snoei	Stamomtrek	Scheutgroei	Wortelgroei	Totaal
Niet gesnoeid	2	1	1	4
Kwekerijsnoei	5	4	2	11
Eindknoppen verwijderd	3	1	2	6
Uitdunnen	2	0	1	3
Platanen				
Type snoei	Stamomtrek	Scheutgroei	Wortelgroei	Totaal
Niet gesnoeid	5	1	1	7
Kwekerijsnoei	3	3	4	10
Eindknoppen verwijderd	2	2	1	5
Uitdunnen	2	0	0	2

Tabel met de eindresultaten van de drie jaar durende praktijkproef. De hoogste waarde is gekoppeld aan de meeste groei.

